

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter IV

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter IV", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter IV*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN, 1926-1930, s. XVIII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl04val-shoot-idm140153725212688/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter IV

vi sporet i *Popo og Fangefogden*; Skofte er en Studie efter shakespeareanske *Narre og Mordere*.

Samtiden — den fornuftige Rahbek, den kyndige Dahlmann m. fl. — var tilbøjelig til at sætte »*Palnatoke*« over »*Hakon Jarl*«. Eftertiden har til Gengæld, sikkert med Urette, vurderet Stykket meget for lavt. At Tragedien er dybt rodfæstet i Digterens egen Tid og præget af dens etiske Idealer, vil ikke kunne være nogen afgørende Anstødssten; det samme gælder Værker som »*Nathan*« og »*Tasso*«. Svagheden ligger, som allerede anført, i Skildringen af Hovedpersonen, og »*Palnatoke*« plettes dernæst slønt af et enkelt fælt Misgreb, Harald i *Ligklæderne*, hvorom J. L. Heiberg har sagt de sande Ord: »Noget mere parodisk og slettere motiveret findes ikke i noget af Oehlenschlägers Stykker«. Men med alle dets Fejl og Mangler er der over dette Drama en Ungdomsfriskhed, en fyndig Kraft og en Rigdom af ægte dramatiske Situationer, der stiller det i Række med Digterens bedste Skuespil. Ved sin klare Handling og sin lidt firkantede Menneskeskildring, som med al ønskelig Tydelighed sætter Skel mellem gode og onde, maatte det frem for de øvrige Tragedier have Betingelser for at kunne virke i en folkelig Opførelse paa et folkeligt Publikum.

I et Brev til Christiane af den 3. December 1807 fortæller Oehlenschläger: »Jeg agter at skrive endnu en Tragoedie, mens jeg er her, og har allerede gjort Planen; det er en Kierligheds-Tragoedie.« Det er første Gang, Digteren omtaler sit næste store Værk: »*Axel og Valborg*«. Kun to Maaneder senere hedder det i et Brev til H. C. Ørsted (3. Februar 1808):

XVIII

»In Parenthesis vil jeg lade Dig vide, at jeg for Øieblikket arbejder paa 5te Akt af en ny Tragoedie, og at de 4 første ere fuldkommen færdige. Tal til Ingen herom, Aarsagen, hvorfor jeg holder det hemmeligt, er, at den dumme Theaterdirektion, naar den hører, jeg skriver saa meget, kunde faae Frygt og Bævelse. Jeg bringer min nye Tragoedie med mig i Juli, naar jeg kommer hjem.«

Antagelig har Oehlenschläger været færdig i Løbet af Februar; under Resten af Pariseropholdet omtales det nye Værk ikke i Brevene hjem*). Midt i August forlod han Seinstaden, og fra Zürich bebudede et Brev til Fru Rahbek (16. September), at »Axel og Valborg« nu kunde ventes. Digteren stode paa, at den hos Vennerne vilde faa samme gode Modtagelse som sine Forgængere. »For Publicum er det udentviveligt det af mine Stykker, som vil have meest Interesse og som lettest lader sig opføre.«

Var det af Hensyn til Teaterdirektionen (for ikke at overfylde Markedet med Tragedier?), at Hjemsendelsen lod vente saa længe paa sig? I November regner Oehlenschläger med, at »Axel og Valborg« omsider, »efter et Aars Forløb næsten«, er naaet til København og har vist, at han ogsaa forstaar at

*) Et dunkelt Punkt i Stykkets Historie er den trønde hjemske Familie Knudtzons Besøg i Paris. »Min Omgang med dem bidrog meget til at give »Axel og Valborg«, som jeg just dengang skrev, den friske, nordiske Kolorit, hvilken ellers det lange Ophold i Udlandet let kunde have svækket,« siger Digteren i sine »Erindringer«, og man har tidligere gisnet om »den hulde Benediktes« Betydning for Valborgskikkelsen. Besøget fandt imidlertid Sted i Maj, da Tragedien forlængst var færdig, og indgribende Omarbejdelse var ikke Oehlenschlägers Sædvane. Den mest paafaldende norske Gløse — »godslig« — var han fortrolig med fra Bakkehuskredsen. Sandsynligheden taler for, at den gamle Mand har husket forkert.